Hustadvika kommune

Arkivreferanse: 2026/2169-17

Saksbehandler: Beate Lillebostad

Saksfremlegg

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
35/2026	12.11.2026	Hovedutvalg teknisk, miljø og næring
		Kommunestyre

Forskrift om båndtvang i Hustadvika kommune. Nytt framlegg til forskrift etter høring

Kommunedirektørens innstilling

Eksisterende forskrift om hundehold for Fræna kommune går ut over det hundeloven åpner for av regulering.

Kommunen holder fast på vår vurdering om at det er behov for lokal forskrift om båndtvang, for å forlenge båndtvangperioden for hund etter 20. august.

Kommunen holder fast på forslaget om å forlenge båndtvangsperioden fra 20. august til og med 20. september.

Kommunen hoder fast på øvrige deler av forskriften, med presisering av vedtaksmyndighet for forskrift i særlige tilfeller.

Sammendrag

Forslaget til ny lokal forskrift om båndtvang har vært på høring.

Kommunen har vurdert innspillene som er kommet inn. Utvidet båndtvang for hund skal brukes bare i den grad det er nødvendig for å beskytte dyr på beite.

Hovedutfordringen er å avgjøre om det skal fastsettes utvidet båndtvang for hund i kommunen vår, og i så fall hvor lenge. Hundens egenverdi og beskyttelse av beitedyr er de to viktigste faktorene som en lokal båndtvangsforskrift skal ivareta.

Forskrift om båndtvang kan vedtas med grunnlag i Hundeloven. Hundelovens formål er følgende:

«§ 1.Lovens formål. Forholdet til andre lover

Loven har til formål å bidra til å fremme et aktsomt hundehold som ivaretar hensyn til sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden.

Enhver i det sivile samfunn har ansvaret innenfor lovgivningens ramme å utøve og legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig hundehold, til glede for samfunnet og den enkelte hundeholder.

Hunder har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Hunder skal behandles og bli ivaretatt på en slik måte som overensstemmer med og tar hensyn til deres natur og beskytter dem mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det skal tas hensyn til de omstendigheter som er nødvendige for å forebygge at hunder kan forårsake skader eller ulemper i samfunnet. Loven skal fremme god dyrevelferd og respekt for og kunnskap om hunder.

For hundeholdet gjelder også bestemmelser i annen lovgivning, bl.a. de alminnelige reglene i dyrevelferdsloven, matloven, reindriftsloven og granneloven, og dessuten særskilte regler om båndtvang med mer hjemlet i naturmangfoldloven, hundehold eller dyrehold f.eks. i husleieloven.»

Lengde på utvidet båndtvang. Hundeeiere og de som driver aktivt med hund ønsker ikke utvidet båndtvang. Dette er begrunnet med at det gir begrensing i muligheten for naturlig aktivitet mm for både hund og eier. De mener også at det vil også hemme muligheten for å trene hund.

Aktørene i landbruksnæringa ønsker utvidet båndtvang ut oktober måned for å beskytte bufe som er på beite.

Det er motstridende ønsker, framsatt med grunnlag i ulike behov. Kommunen har vurdert ønskene og behovene opp mot hverandre. Vårt forslag er basert på at husdyr på beite har krav på beskyttelse, samt lengden på beitesesongen i utmark. Noen hunder kan utgjøre en fare for beitedyr. Mange beitedyr er på beite også i områder der tilsyn ikke kan utføres daglig, noe som gjør dem mer sårbare. I forslaget vårt har vi derfor lagt til grunn at felles sanking av sau normalt gjennomføres andre helga i september. En uke senere vil mesteparten av sauene derfor være sanket inn. Søyer og lam som er de mest sårbare beitedyra er da beskyttet mot løse hunder i den tida de normalt går i utmarka. Båndtvang etter Hundeloven § 6 andre ledd bokstav e. skal brukes i den tiden og der beitedyr normalt går ute. Når mesteparten av dyra er sanket er det ikke lenger hjemmel for båndtvang på dette grunnlaget.

Kommunen finner derfor at vårt forslag til periode for utvidet båndtvang også etter vurdering av høringsinnspillene er 20. september.

Geografisk begrensing av hvor utvidet båndtvang skal fastsettes er også avhengig av hvor dyr beiter. Vi har tidligere i denne utredningen beskrevet at det er dyr på beite mer eller mindre over alt i kommunen, både på innmark og i utmark, hele beitesesongen.

Å avgrense båndtvang geografisk i perioden for utvidet båndtvang vurderes derfor som umulig.

Som tilleggsmoment kommenterer kommunen hundelovens § 4

«§ 4.Alminnelige regler om sikring av hund. Vilkår for å la hund være løs

Hundeholderen skal opptre hensynsfullt. Utenom båndtvangstider kan hunder bare være løse under tilsyn og kontroll som i størst mulig grad forebygger og forhindrer skader på eller ulemper for mennesker, husdyr, tamrein, vilt eller eiendom. Det skal vises særlig hensyn overfor barn og hunder som utfører en tjeneste.

Hunder som er forsvarlig inngjerdet på et sted som ikke er åpent for allmenn ferdsel anses å være under kontroll.

Den som holder en hund i bånd, skal være i stand til å ha kontroll med hunden, hvis de ikke blir ledsaget av noen som har slik kontroll.

Hunder skal alltid holdes under slikt tilsyn at de så vidt mulig hindres i å drive eller forfølge vilt, jf. likevel § 9 tredje ledd.

Om ferdsel med hund i område hvor tamrein beiter, gjelder også reindriftsloven § 65.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om sikring av hund.»

Dette innebærer at hundeeier, uavhengig av om det er båndtvang eller ikke, skal ha kontroll på hunden sin slik at den ikke er til skade eller urimelig ulempe for folk eller annet. At man skal unngå at hunden settes i en posisjon der den kan gjøre skade på folk, dyr, eiendom eller ting, og at trygghet skal sikres både for hunden, andre dyr og mennesker, og at hundens behov skal dekkes.

Båndtvang skal sikre at dette kan oppfylles i særlig sårbare perioder, slik som beiteperioden og yngletiden. Lokal forlengelse av båndtvang er en hjelp til at dette skal kunne gjennomføres i den perioden det er mest sannsynlig at hund kan skade bufe i vår kommune, etter at ordinær båndtvangperiode er over.

Saksopplysninger

Lov om forsvarlig hundehold, hundeloven, åpner for at kommunene kan fastsette lokal forskrift om båndtvang mm for hund. Båndtvang er begrensende for hudn og eier, og forutsetningen for å fastsette forskrift om utvidet båndtvang er at dette er nødvendig.

Forslag til ny forskrift ble framlagt Utvalg for Teknisk, Næring og Miljø i september. Forskriften ble etter dette sent på høring. Høringsinnspill er nå mottatt og vurdert i dette saksinnlegget.

Vurdering

Hustadvika kommune sin vurdering av høringsinnspill til lokal Forskrift om båndtvang, Hustadvika kommune, Møre og Romsdal.

Høringsuttalelser

Der er kommet 11 høringsinnspill til ny forskrift, av disse er en felles innspill fra fire aktører. Antall aktører som har levert høringsinnspill er derfor 14. Innspillene er fra hundeeiere (2), jegerorganisasjoner (3), landbruksorganisasjoner (8) og Statsforvaltaren.

Statsforvaltaren for Møre og Romsdal

Privatperson/hundeier to (2) stk.

Hustadvika bondelag

Hustadvika bonde- og småbrukarlag

Hustadvika produsentlag

Felles uttalelse: Fræna beitelag

Eide beitelag

Fræna sau og geit

Eide sau og geit

Møre og Romsdal sau og geit

Norges jeger- og fiskerforbund, NJFF, Møre og Romsdal

Eide jeger- og fiskeforening

Fræna jeger- og fiskeforbund v/Hundeutvalget

Innhold i høringsuttalelsene

Landbruksorganisasjonene ønsker at utvidet båndtvang videreføres i hele kommunen til og med 31. oktober. Dette er slik det er i gammel forskrift om hundehold i Fræna kommune.

Jegerorganisasjoner og privatpersoner ønsker ikke utvidet båndtvangsperiode. De ber om at båndtvangsperioden holdes lik lovens minstrekrav fra og med 1. april til og med 20. august.

Statsforvaltaren kommenterer ikke lengden på båndtvangsperioden. De ber om konkretisering i samsvar med hundeloven.

Følgende innspill er mottatt

Innspill mot utvidet lokal båndtvangsperiode:

- Båndtvang skal ikke fastsettes i større utstrekning enn nødvendig.
- Hundens egenverdi og rett til å kunne leve fritt.
- Mulighet for å kunne trene hund i riktig og stort nok utemiljø.
- Hunder skal ikke begrenses på grunnlag av at det er noen beitedyr igjen i terrenget.
- Båndtvang bør begrenses til områder som er dokumenterte beiteområder.
- Hundeeier skal uavhengig av båndtvang kunne ha kontroll på hunden sin, også utenom båndtvangsperioden, utvidet båndtvang er derfor ikke nødvendig.
- Det finnes mulighet for å få sauerenhetsbevis til hund, noe som kunne gitt mulighet for å kunne slippe løs hund med slikt bevis.

Innspill for båndtvangsperiode ut oktober måned.

- Behov for beskyttelse av beitedyr og vilt.
- Mangel på utmarksgjerder.
- Ny digital gjerdeteknologi åpner for beiting flere steder enn før, uten avgrensing av gjerder.
- Beiting av storfe også i utmark er økende. Ny beiteteknologi muliggjør beiting på større områder og i lengre perioder uten fysiske beiter. Ku med kalv på beite i digitale gjerder kan gi farlige situasjoner både for beitedyr, hund og mennesker.

Andre innspill vedrørende forskrift:

Det etterlyses dokumentasjon på at hund har påført skade på beitedyr.

Det er ønske om klargjøring, gjerne med kart, som viser hvor dyr beiter, og som dermed kan bidra til å avgrense båndtvangen geografisk.

Det bes om avklaring på hva som er vanlig beiteperiode.

Generelle unntak fra båndtvang i hundeloven bør presiseres i forskriften.

Det bes om juridisk presisering av vedtak om utvidet båndtvang.

Hustadvika kommune sin vurdering av innspillene.

Eksisterende forskrift om hundehold for Fræna kommune går ut over det hundeloven åpner for av regulering.

Kommunen holder fast på vår vurdering om at det er behov for lokal forskrift om båndtvang, for å forlenge båndtvangperioden for hund etter 20. august.

Kommunen holder fast på forslaget om å forlenge båndtvangsperioden fra 20. august til og med 20. september.

Kommunen hoder fast på øvrige deler av forskriften, med presisering av vedtaksmyndighet for forskrift i særlige tilfeller.

Grunnlag for lokal båndtvangforskrift

Innspill om at forlenget båndtvang er nyttig for å sikre vilt kan vi ikke ta hensyn til. Hundeloven § 6 andre ledd punkt e. åpner ikke for forlenget båndtvangsperiode på dette grunnlaget.

Hustadvika kommune er en stor landbrukskommune, vi er størst i fylket på landbruk. Dette er en viktig næring i kommunen.

Vi har 197 dyreeiere som søker produksjonstilskudd til dyrehold. Det er også sauehold i kommunen som det ikke søkes tilskudd til. Alle disse har krav om å ha dyr på beite. Alle som har storfe, sau og geit er pliktige til å ha dyra sine ute i beitesesongen. Det samme gjelder hest og kamelider. I avveiningen av om det skal tas mest hensyn til at hund skal få gå løs, eller til bufe som er på beite, vurderer kommunen at hensynet til bufeet veier tyngst. Samtidig er det viktig at forskriften ikke er ubegrunnet restriktiv og at den ikke går ut over lovens ramme

Vurdering av konkrete moment

Generelle unntak fra båndtvang i hundeloven bør presiseres i forskriften.

Unntak fra kravet til båndtvang er presisert og hjemlet i hundeloven og det er ikke behov for egen lokal forskrift for å tydeliggjøre dette.

Forskriften viser til hundeloven. Unntak som gjelder hunder i tjeneste og unntak for hunder under opplæring, trening og prøving tas nå likevel inn i forskriften, siden dette er de viktigste unntakene.

Det bes i en høringsuttalelse om juridisk presisering av vedtak om utvidet båndtvang under ekstraordinære forhold. Dette tas til etterretning og er endret.

Mulighet for å søke dispensasjon for treningsområde er beskrevet som byråkratisk og unødvendig.

Dette er derfor klargjort med hjemmel i § 3.

Sauerenhetsbevis som grunnlag for å kunne slippe hund løs i båndtvangsperiode.

Trening og deretter prøve for å verifisere en hund trygg for sau er en god ting. At dette kreves for å delta i aktiviteter i regi av hundeklubber og lignende er et godt tiltak for å gjøre aktiviteter med løs hund tryggest mulig. Dette er ikke er en offentlig godkjent og administrert prøve-/ godkjenningsordning. Så lenge dette ikke er en slik ordning, er det ikke noe vi kan bruke som grunnlag for å la noen hunder unngå båndtvang.

Dokumentasjon på at hund har påført skade på beitedyr.

Kommunen kan ikke finne slik dokumentasjon. Vi har flere ganger muntlig mottatt påstander som slik skade, men det er ikke dokumentert ved anmeldelser mm som vi har kjennskap til. Vi er også i den posisjon at det alt i mange år har vært båndtvang i hele tidligere Fræna kommune ut oktober måned. Hensikten med båndtvang er nettopp å hindre at hunder påfører andre dyr skade. At vi på det grunnlaget ikke har dokumentert behov for utvidet båndtvang er derfor å forvente.

Avklaring på hva som er vanlig beiteperiode.

Vanlig beiteperiode er noe ulike for storfe, sau og geit, i tillegg til at det praktiseres ulikt mellom ulike dyreeiere/buskaper.

«Vanlig praksis» kan skisseres slik: Sau slippes på innmarksbeite fortløpende etter lamming om været er varmt nok. Lamming starter alt fra ca. 1. april til sist i april. Noen lammer også tidligere. Sauer med lam slippes deretter normalt på fjellbeite om lag midt i mai. Felles sanking utføres normalt andre helga i september, men det kan variere. Man plikter likevel ikke sanke om det er felles sanking. Noen velger å la dyra gå lengre i fjellet. Dyra går etter sanking på hjemmebeite fram til slakt eller innsett. Beiteperioden er normalt ikke over før i november. Noen slipper også sau tilbake i fjellet etter sanking og sortering, for deretter å sanke en gang til. Mye dyr beites uavhengig av beitelag, og på arealer som ikke er registrert som beitelagsområder.

Storfe kan også gå på beite fra det blir grønt i terrenget. Det er svært ulik praksis, men det er ikke uvanlig at noen har storfe på beite fra tidlig i mai til ut oktober.

I tillegg til dette kommer mye brukt beitepraksis der dyr kan gå fritt inn og ut av hus eller enkle dyrerom hele året. Det finnes også besetninger med sau av gammel norsk rase som holdes i utedrift, der ly i terreng og vegetasjon erstatter hus.

I svært mange tilfeller avgrenses beitedyr nå av digitalt styrte virtuelle gjerder. Dette gjelder både storfe, geit og noe sau.

At sankedato for sau gjør at det ikke lenger går beitedyr i terrenget, eller at det bare er noen dyr som går i terrenget er derfor ikke riktig. At dato for båndtvang er foreslått satt så tidlig som 20. september har årsak i respekt også for hund, og at hundeeiere uansett skal kunne ha kontroll på / kunne kalle inn hunden sin om den går løs.

I storfeholdet er det blitt vanligere å ha ku ute med kalv. I mange buskaper inngjerder dyra med virtuelle gjerder. Normalt legges det da opp til kalving på våren. Ku med kalv som blir skremt kan som et innspill sier være farlig, både for hund og eier. Dette bidrar også til behov for å ha hund i bånd.

Oppsummert kan man derfor finne dyr på beite i innmark eller utmark mer eller mindre hele året. I perioden 1. mai til 1.november er det å forvente at det finnes dyr på beite både i innmark og utmark.

Kart som viser hvor dyr beiter, og hvor utvidet båndtvang gjelder

Det er ønske om klargjøring, gjerne med kart, som viser hvor dyr beiter, og som dermed kan bidra til å avgrense båndtvangen geografisk.

Det er fastsatt beitelagsområder i Hustadvika kommune for felles utmarksbeiting. Man er ikke pliktig å være medlem i slikt beitelag for å la dyr beite i utmark. I tillegg benyttes beiting på innmark. Begge typer beiting avgrenses nå både av fysiske og virtuelle gjerder.

Hustadvika kommune er en stor landbrukskommune. Jordbruk er en stor og viktig næring i kommunen. Produksjonsdyrehold både av småfe og storfe finnes i hele kommunen.

Vi legger inn i denne utgreiingen kart som viser beitelagsområder og som viser driftssentre i landbruket, i tillegg vises det dyrka jord. Alle steder det er beitelangsområde, utmarksarealer nær driftssenter og dyrka mark, vil det kunne gå bufe på beite hele beiteperioden.

Ut fra dette finner kommunen det vanskelig å finne en geografisk avgrensing på hvor utvidet båndtvang skal gjelde og ikke. Det er beitedyr overalt, også i områder utenom beitelagsområdene, både i utmark og på innmark hele beitesesongen.

Landbruks- og beitenæringa står samlet bak et krav om at det skal være båndtvang i hele kommunen til og med 31. oktober.

Oppsummert

Kommunen har vurdert innspillene som er kommet inn. Utvidet båndtvang for hund skal brukes bare i den grad det er nødvendig for å beskytte dyr på beite.

Hovedutfordringen er å avgjøre om det skal fastsettes utvidet båndtvang for hund i kommunen vår, og i så fall hvor lenge. Hundens egenverdi og beskyttelse av beitedyr er de to viktigste faktorene som en lokal båndtvangsforskrift skal ivareta.

Forskrift om båndtvang kan vedtas med grunnlag i Hundeloven. Hundelovens formål er følgende:

«§ 1.Lovens formål. Forholdet til andre lover

Loven har til formål å bidra til å fremme et aktsomt hundehold som ivaretar hensyn til sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden.

Enhver i det sivile samfunn har ansvaret innenfor lovgivningens ramme å utøve og legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig hundehold, til glede for samfunnet og den enkelte hundeholder.

Hunder har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Hunder skal behandles og bli ivaretatt på en slik måte som overensstemmer med og tar hensyn til deres natur og beskytter dem mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det skal tas hensyn til de omstendigheter som er nødvendige for å forebygge at hunder kan forårsake skader eller ulemper i samfunnet. Loven skal fremme god dyrevelferd og respekt for og kunnskap om hunder.

For hundeholdet gjelder også bestemmelser i annen lovgivning, bl.a. de alminnelige reglene i dyrevelferdsloven, matloven, reindriftsloven og granneloven, og dessuten særskilte regler om båndtvang med mer hjemlet i naturmangfoldloven, hundehold eller dyrehold f.eks. i husleieloven.»

Lengde på utvidet båndtvang. Hundeeiere og de som driver aktivt med hund ønsker ikke utvidet båndtvang. Dette er begrunnet med at det gir begrensing i muligheten for naturlig aktivitet mm for både hund og eier. De mener også at det vil også hemme muligheten for å trene hund.

Aktørene i landbruksnæringa ønsker utvidet båndtvang ut oktober måned for å beskytte bufe som er på beite.

Det er motstridende ønsker, framsatt med grunnlag i ulike behov. Kommunen har vurdert ønskene og behovene opp mot hverandre. Vårt forslag er basert på at husdyr på beite har krav på beskyttelse, samt lengden på beitesesongen i utmark. Noen hunder kan utgjøre en fare for beitedyr. Mange beitedyr er på beite også i områder der tilsyn ikke kan utføres daglig, noe som gjør dem mer sårbare. I forslaget vårt har vi derfor lagt til grunn at felles sanking av sau normalt gjennomføres andre helga i september. En uke senere vil mesteparten av sauene derfor være sanket inn. Søyer og lam som er de mest sårbare beitedyra er da beskyttet mot løse hunder i den tida de normalt går i utmarka. Båndtvang etter Hundeloven § 6 andre ledd bokstav e. skal brukes i den tiden og der beitedyr normalt går ute. Når mesteparten av dyra er sanket er det ikke lenger hjemmel for båndtvang på dette grunnlaget.

Kommunen finner derfor at vårt forslag til periode for utvidet båndtvang også etter vurdering av høringsinnspillene er 20. september.

Geografisk begrensing av hvor utvidet båndtvang skal fastsettes er også avhengig av hvor dyr beiter. Vi har tidligere i denne utredningen beskrevet at det er dyr på beite mer eller mindre over alt i kommunen, både på innmark og i utmark, hele beitesesongen.

Å avgrense båndtvang geografisk i perioden for utvidet båndtvang vurderes derfor som umulig.

Som tilleggsmoment kommenterer kommunen hundelovens § 4

«§ 4.Alminnelige regler om sikring av hund. Vilkår for å la hund være løs

Hundeholderen skal opptre hensynsfullt. Utenom båndtvangstider kan hunder bare være løse under tilsyn og kontroll som i størst mulig grad forebygger og forhindrer skader på eller ulemper for mennesker, husdyr, tamrein, vilt eller eiendom. Det skal vises særlig hensyn overfor barn og hunder som utfører en tjeneste.

Hunder som er forsvarlig inngjerdet på et sted som ikke er åpent for allmenn ferdsel anses å være under kontroll.

Den som holder en hund i bånd, skal være i stand til å ha kontroll med hunden, hvis de ikke blir ledsaget av noen som har slik kontroll.

Hunder skal alltid holdes under slikt tilsyn at de så vidt mulig hindres i å drive eller forfølge vilt, jf. likevel § 9 tredje ledd.

Om ferdsel med hund i område hvor tamrein beiter, gjelder også reindriftsloven § 65.

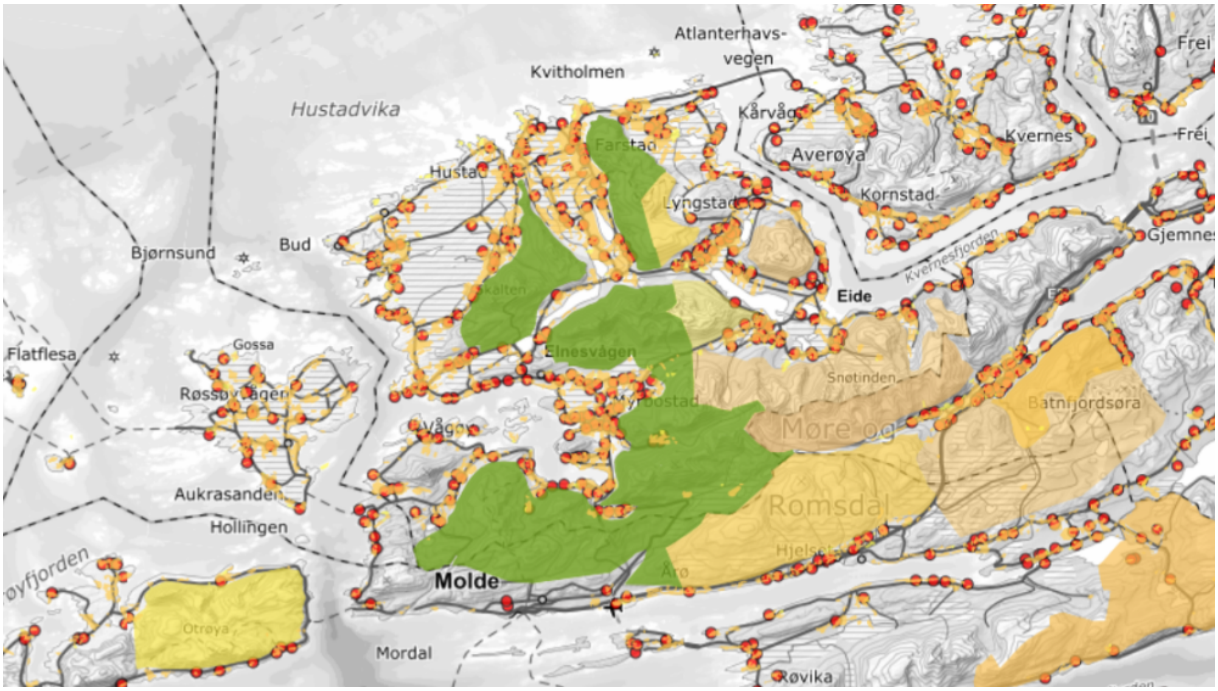
Kongen kan gi nærmere forskrifter om sikring av hund.»

Dette innebærer at hundeeier, uavhengig av om det er båndtvang eller ikke, skal ha kontroll på hunden sin slik at den ikke er til skade eller urimelig ulempe for folk eller annet. At man skal unngå at hunden settes i en posisjon der den kan gjøre skade på folk, dyr, eiendom eller ting, og at trygghet skal sikres både for hunden, andre dyr og mennesker, og at hundens behov skal dekkes.

Båndtvang skal sikre at dette kan oppfylles i særlig sårbare perioder, slik som beiteperioden og yngletiden. Lokal forlengelse av båndtvang er en hjelp til at dette skal kunne gjennomføres i den perioden det er mest sannsynlig at hund kan skade bufe i vår kommune, etter at ordinær båndtvangperiode er over.

Vedlegg:

Kart som viser beitelagsområder (helfarga i ulike farger), driftssenter i jordbruket (røde punkt), og jordbruksjord (gule områder).

Vi kommenterer til kartet at det i områder uten farge, som ved Aureosen, Lyngstad/Vevang, Tornes/Bud/Hustad alle steder er beitedyr i hele beitesesongen.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant

Klima og miljøkonsekvenser

Ikke relevant

Vedlegg:

1 Høyringssvar lokal forskrift om båndtvang i Hustadvika sak 2026 2169 frå Hustadvika bondelag.pdf

2 2026 - Høring lokal forskrift om båndtvang.docx

3 Høringsinnspill NJFF M og R - ny forskrift om båndtvang i Hustadvika Kommune 2026.pdf

4 Høringssvar båndtvang Hustadvika.pdf

5 Horingssvar Eide Jeger og Fisk bandtvang.docx

6 Båndtvang.docx

7 Høringssvar båndtvang hustadvika kommune

8 Høringssvar - Båndtvang.

9 Høringssvar til forslag om forskrift om båndtvang i Hustadvika kommune

10 Høringsinnlegg til saksnummer. 2026.2169.pdf

11 Høringsuttale - Lokal forskrift om båndtvang i Hustadvika.pdf

12 Forskrift om båndtvang ny versjon etter høring